

Poglavlje 36

Πλάτωνος Φαίδων 113d–114c

O tekstu

Dijalog *Fedon* pripada srednjemu Platonovu stvaralačkom razdoblju, nastao je oko 385. To je četvrti i posljednji od dijaloga u kojima Platon opisuje posljednje dane Sokratova života. Pripovjedač je filozof Fedon iz Elide, Sokratov učenik; u peloponeskome gradu Flijuntu on skupini slušatelja opisuje Sokratovu smrt, koja se zbila prije nekoliko mjeseci (u proljeće 399).

Na vrhuncu dijaloga, neposredno pred smaknuće, Sokrat predlaže Simiji da mu „ispriča lijepu i slušanja vrijednu priču” (μῦθον λέγειν καλόν, ἄξιον ἀκοῦσαι) i potom opisuje čitav svijet, uključujući i svijet mrtvih. U odlomku koji ovdje slijedi Sokrat pripovijeda kako se mrtve duše raspoređuju po odgovarajućim dijelovima podzemnoga svijeta. Najbolje lokacije za život poslije smrti rezervirane su, dakako, za filozofe.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Plat. Phaedo 113d–114c

ἐπειδὴν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον οἳ ὁ δαίμων ἕκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἳ τε καλῶς καὶ ὀσίως βιώσαντες καὶ οἳ μή. καὶ οἳ μὲν ἂν δόξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσιν

τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε ἀδικημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, εἴ τις τι ἠδίκηκεν, τῶν τε εὐεργεσιῶν τιμὰς φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστος· οἱ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἀμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἐξειργασμένοι ἢ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα, τούτους δὲ ἢ προσήκουσα μοῖρα ρίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὐποτε ἐκβαίνουσιν.

(...) οἱ δὲ δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως πρὸς τὸ ὀσίως βιώναι, οὗτοι εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῆ ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι ὥσπερ δεσμοτηρίων, ἄνω δὲ εἰς τὴν καθάραν οἴκησιν ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ γῆς οἰκίζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφία ἱκανῶς καθηράμενοι ἄνευ τε σωμαίων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦνται...

Analiza i komentar

ἐπειδὴν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες
 εἰς τὸν τόπον
 οἳ ὁ δαίμων ἕκαστον κομίζει,
 πρῶτον μὲν διεδικάσαντο
 οἳ τε καλῶς καὶ ὀσίως βιώσαντες
 καὶ οἱ μή.

ἐπειδὴν uvodi zavisnu vremensku rečenicu s načinima eventualne protaze
 § 488.2

ἀφίκωνται § 254, § 321.8

οἱ τετελευτηκότες § 272, poimeničeni particip, LSJ τελευτάω A.3

οἳ relativni prilog mjesta uvodi zavisnu relativnu rečenicu § 481, antecedent
 τὸν τόπον

κομίζει § 231, LSJ κομίζω A.II.6

πρῶτον μὲν μὲν naglašava prethodnu riječ (Smyth 2897)

διεδικάσαντο složenica δικάζω, § 267, LSJ s. v. I.B „podvrgnuti se suđenju”, gnomski aorist § 454, bilješka 2

οἷ τε... καὶ οἷ... koordinacija dvaju rečeničnih članova (u ovome slučaju poimeničenih participa) sastavnim veznicima

οἷ... βιώσαντες poimeničeni particip osnove slaboga aorista (v. LSJ βιώω; usp. § 327.9)

οἷ μή se. καλῶς καὶ ὁσίως βιώσαντες; μή kao negacija uz particip § 509.2

καὶ οἷ μὲν ἂν δόξωσι

μέσως βεβιωκέναι,

πορευθέντες

ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα,

ἀναβάντες

ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν,

ἐπὶ τούτων

ἀφικνοῦνται

εἰς τὴν λίμνην,

καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε

καὶ καθαιρόμενοι

τῶν τε ἀδικημάτων

διδόντες δίκας

ἀπολύονται,

εἷ τίς τι ἠδίκηκεν,

τῶν τε εὐεργεσιῶν

τιμᾶς

φέρονται

κατὰ τὴν ἀξίαν

ἕκαστος·

οἷ δ' ἂν δόξωσιν

ἀνιάτως ἔχειν

διὰ τὰ μεγέθη
 τῶν ἀμαρτημάτων,
 ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας
 ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς
 ἐξειργασμένοι
 ἢ ἄλλα
 ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα,
 τούτους δὲ
 ἢ προσήκουσα μοῖρα
 ῥίπτει
 εἰς τὸν Τάρταρον,
 ὅθεν οὔποτε ἐκβαίνουσιν.

οἷ μὲν... οἷ δ'... koordinacija surečenica parom čestica koje izražavaju kontrast

ἀν § 489.b.4

δόξωσι § 325.2, § 267; *verbum sentiendi* otvara mjesto dopuni u infinitivu

βεβιωκέναι § 327.9

πορευθέντες § 296

τὸν Ἀχέροντα rijeka u svijetu mrtvih

ἀναβάντες složenica βάινω § 321.6, § 316

ἃ uvodi zavisnu relativnu rečenicu § 481; antecedent (ὀχήματά) ovdje je uključen u zavisnu rečenicu te se u padežu slaže s relativom, a u glavnoj rečenici umjesto njega stoji pokazna zamjenica (τούτων); Smyth 2536, 2538

δὴ čestica koja služi pojašnjavanju: „već...”

αὐτοῖς ἐστίν § 315; imenski predikat; ἐστὶ τινι LSJ εἰμί C.III

ἀφικνοῦνται § 321.8, § 243

οἰκοῦσί τε... καὶ... ἀπολύονται... φέρονται kombinacija sastavnih veznika τε... καὶ... ističe drugi član kombinacije

οἰκοῦσί § 231, § 243

καθαιρόμενοι § 232

τῶν τε ἀδικημάτων... τῶν τε εὐεργεσιῶν... koordinacija rečeničnih članova s pomoću para sastavnih veznika

- τῶν... ἀδικημάτων objekt fraze διδόντες δίκας
 διδόντες § 305; fraza δίκας διδόναι τινός, LSJ δίκη IV.3
 ἀπολύονται složenica λύω, § 232
 εἴ veznik uvodi realnu pogodbenu rečenicu, § 475
 ἠδίκηκεν § 272
 τῶν... εὐεργεσιῶν objektni genitiv § 394, ovisan o τιμὰς
 φέρονται § 232, § 327.5, LSJ φέρω A.VI.3
 ἕκαστος slaže se s predikatom u množini, Smyth 951
 ἄν § 489.b.4
 δόξωσιν § 325.2, § 267; *verbum sentiendi* otvara mjesto dopuni u infinitivu
 ἔχειν § 231, § 327.13
 ἀνιάτως ἔχειν fraza: „biti neizlječiv”
 ἢ ἱεροσυλίας... ἢ φόνους... ἢ ἄλλα... koordinacija s pomoću para veznika
 ἐξεργασμένοι složenica ἐργάζομαι, § 272, reduplikacija § 275
 τυγχάνει § 321.19, § 231; otvara mjesto predikatnomu participu § 501.b
 τοιαῦτα ὄντα § 315, predikatni particip (s imenskom dopunom) § 501.b
 δὲ označava nadovezivanje na prethodni iskaz (pritom je τούτους antecedent
 relativa οἷ)
 προσήκουσα složenica ἤκω, § 231, LSJ προσήκω III.2
 ῥίπτει § 231
 τὸν Τάρταρον Tartar, najdublji dio podzemnoga svijeta
 ὄθεν relativni prilog uvodi zavisnu relativnu rečenicu § 481
 ἐκβαίνουσιν složenica βαίνω § 321.6, § 231

οἱ δὲ δὴ ἄν δόξωσι
 διαφερόντως
 πρὸς τὸ ὀσίως
 βιώναι,
 οὗτοί εἰσιν
 οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων
 τῶν ἐν τῇ γῆ
 ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι
 ὥσπερ δεσμωτηρίων,

ἄνω δὲ
 εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν
 ἀφικνούμενοι
 καὶ
 ἐπὶ γῆς
 οἰκίζόμενοι.

δὲ δὴ kombinacija čestica izriče prelazak na novu informaciju, Smyth 2839
 ἄν § 489.b.4

δόξωσι § 325.2, § 267; *verbum sentiendi* otvara mjesto dopuni u infinitivu
 πρὸς τὸ ὀσίως LSJ πρὸς C.III

βιῶναι § 327.9, § 316.c; infinitiv ovisan o δόξωσι

εἰσιν οἱ... ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι § 315; imenski predikat
 τῶνδε... τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ *genetivus separationis* § 402; u rečenici

mu mjesto otvaraju participi ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι

οἱ τῶνδε μὲν... ἄνω δὲ... koordinacija rečeničnih članova parom čestica koji
 izražava kontrast

οἱ ἐλευθερούμενοί rekcija τινος; § 232; poimeničeni particip

ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι koordinacija rečeničnih članova pa-
 rom sastavnih veznika, pri čemu je drugi član istaknutiji

ἀπαλλαττόμενοι složenica ἀλλάσσω, atički ἀλλάττω; rekcija τινος; § 232

ἀφικνούμενοι § 232

οἰκίζόμενοι § 232

τούτων δὲ αὐτῶν

οἱ

φιλοσοφία

ἱκανῶς

καθηράμενοι

ἄνευ τε σωμάτων

ζῶσι

τὸ παράπαν
 εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον,
 καὶ
 εἰς οἰκῆσεις
 ἔτι τούτων καλλίους
 ἀφικνοῦνται.

δὲ čestica označava nadovezivanje na prethodni iskaz
 τούτων αὐτῶν dijelni genitiv § 395
 οἱ καθηράμενοι s. 118, § 267, poimeničeni particip
 ἄνευ τε σωμάτων... καὶ εἰς οἰκῆσεις koordinacija rečeničnih članova pomo-
 ću para sastavnih veznika, pri čemu je drugi član istaknutiji
 ζῶσι § 327.9, § 243, § 244.2
 τούτων *genetivus comparationis* § 404.1
 ἀφικνοῦνται § 321.8, § 243